Lainsäädäntöneuvos Markus Lounela

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 33/2022 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettua lakia (612/2006). Tarkoituksena on edistää työllisyyttä mahdollistamalla maatalouden luopumistukeen oikeutettujen tuensaajien ansiotyössäkäynti ilman, että työssä ansaitun tulon määrä vaikuttaisi maatalouden harjoittamisesta luopuneen oikeuteen saada luopumistukea. Laista ehdotetaan kumottavaksi ansiotulorajoitetta koskevat säännökset.

Vuosina 2020 ja 2021 on ollut voimassa määräaikainen laki eräistä maatalouden luopumistuen ansiotulorajaan covid-19-epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä (446/2020 ja 542/2021). Maa- ja metsätalousvaliokunta piti hallituksen esitykseen (HE 77/2021 vp) liittyvässä mietinnössään tarpeellisena selvittää käsittelyssä olleen väliaikaisen järjestelyn säätämistä pysyväksi. Hallitus päätti syyskuussa 2021 vuoden 2022 talousarvioesityksen yhteydessä poistaa luopumistuen ansiotulorajan pysyvästi. Hallituksen esitys on valmisteltu tämän linjauksen perusteella.

Esityksen tavoitteena on edistää luopumistuensaajien työpanoksen ja osaamisen hyödyntämistä nykyistä enemmän ja näin osaltaan tukea osaavan työvoiman saatavuutta sekä työmarkkinoiden kohtaannon tehostumista alkutuotannon kannalta kriittisillä aloilla, erityisesti maataloudessa ja puutarha-alalla, mutta myös muussa maaseudun elinkeinotoiminnassa ja palvelutuotannossa. Esityksellä pyritään edistämään osaltaan myös tilapäisten ja määräaikaisten työmahdollisuuksien hyödyntämistä erityisesti maaseudulla, jossa sijaisten ja tilapäisten työntekijöiden saaminen on usein kaupunkeja vaikeampaa.

Ehdotuksen johdosta luopumistukea voitaisiin tulevaisuudessa maksaa myös siinä tapauksessa, että muutoin luopumistukeen oikeutetun luopujan ansiotulojen määrä ylittäisi voimassa olevassa luopumistukilaissa säädetyn ansiotulorajan, joka on 785,94 euroa kuukaudessa vuonna 2022. Kaupallisen maatalouden harjoittaminen ja metsätalouden hankintatöiden tekeminen olisi edelleen luopumistuensaajalta kiellettyä.

Lakiehdotus myös osaltaan mahdollistaisi maatalouden luopumistukeen oikeutettujen tuensaajien ansiotyössäkäynnin huoltovarmuuden turvaamiseksi Ukrainassa käytävän sodan ja covid-19-epidemian aiheuttamissa olosuhteissa maa- ja metsätalousministeriön toimialan kannalta kriittisissä tehtävissä ilman, että työssä ansaitun tulon määrä vaikuttaisi oikeuteen saada luopumistukea.

On arvioitu, että niistä noin 1 500 luopumistuen saajasta, jota esitys koskee, voisi työllistyä noin 100 henkilöä. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti vuoden 2022 alusta.

Hallinnollisen taakan näkökulmasta esitetyn ehdotuksen voidaan arvioida olevan helposti toimeenpantavissa myös tuen maksatuksesta ja hallinnoinnista vastaavalle Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (Mela), jolla on kokemusta vastaavista väliaikaisista laeista vuosilta 2020 ja 2021.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.